

קריאת התורה THE STATUS OF A MINOR CONCERNING

We can conclude from what we have studied about the קריאת התורה מצוה of מצוה that the קריאת התורה מצוה of מצוה is unique and cannot be compared to any other מצוה. The uniqueness is further reflected in the following statement made by the גמרא:

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כג' עמ' א'—תנו רבנן: הכל עולין למנין שבעה, ואפילו קטן ואפילו אשה. אבל אמרו חכמים: אשה לא תקרא בתורה, מפני כבוד צבור.

This is not the proper place to discuss the issue of whether women may receive עליות or act as reader but it is worth noting that it is an issue that is being openly discussed in some forums in the Orthodox Jewish world. It is further the subject of an extensive review by Professor Daniel Sperber of Bar-Ilan University in his book: קריאת נשים: דרכה של הלכה. However, that part of the גמרא that permits a minor to receive an עליה is worth discussing because it adds to our understanding of the מצוה of קריאת התורה.

שו"ת משפטי עוזיאל¹ כרך ג'—או"ח סימן יד ד"ה תנן התם—תנן התם: קטן קורא בתורה אבל אינו פורס על שמע (מגילה כ"ד). ופירש"י: קטן אינו פורס על שמע, לפי שהוא בא להוציא רבים ידי חובתן, וכיון שאינו מחויב בדבר אינו מוציא אחרים ידי חובתן. מכלל זה אתה שומע, דקריאת התורה אינה דבר שבחובה לכל יחיד אלא עיקר תקנת קריאת התורה הוא שישמע הצבור כולו בהקשבה דברי תורה ובשמיעתם יקימו מצוה זו, הם עצמם, ואינו דומה לפורס על שמע, שכיון שכל אחד חייב בקריאת שמע, הפורס על שמע הוא מוציא אותו ידי חובה, וצריך שהוא יהיה מחויב בדבר, מה שאין כן בקריאת התורה ששמיעתה היא מצוה, וכמו שאמר הרא"ש בשם ר"ת (ברכות פ"ז סימן ב'), ולפי זה יש לומר שהקטן מצטרף למנין שבעה עולים הואיל וכל עולה הוא מקיים מצוה מיוחדת של עליה לתורה כתקנת חכמים, גם הקטן מקיים מצוה זו מדין חנוך ככל שאר המצוות... ונראה לומר דלמסקנת התוס' דברכת התורה שלפניה ואחריה אינה משום תלמוד תורה שאפילו בדרך ברכת הערב ונפטר באהבה רבה חוזר ומברך (שם). לפי זה הו"א קריאת התורה מצוה שמיעה לבר שכל הצבור יוצאים בשמיעתם מפי הקורא. וברכות שלפניה ואחריה הן חובות הקורא לעצמו הוא, הלכך קטן קורא בתורה ומברך כמו שמברך ברכת המזון וכל ברכת המצוות לעצמו. וכן מצאתי ראיתי בתשובות רש"י דכתב: אם תאמר הואיל שאין צריך לברך על תלמוד תורה שכבר נפטר באהבה רבה מאי טעמא מברכין על קריאת התורה בצבור? תריץ האי ודאי לא דמיא להא, דלא מברכין עלה מזה הטעם, אלא משום דהוה מצוה בפני עצמה כדתיקן עזרא או שאר מצות דאי עביד ליה בעיא לברוכי (ספר האורה ח"א ס' י"א). פירוש דבריו, דכיון שקריאת התורה

1. Rabbi Ben-Zion Meir Chai Uzziel (Ouziel) was born in Jerusalem in 5640 (1880 CE), and died in 5713 (1953 CE). In 5699 (1939 CE) he was appointed Rishon LeTzion (Sephardic Chief Rabbi of Israel).

היא מצוה בפני עצמה הרי היא מצות הצבור בשמיעה, ומצות היחיד העולה שהוא מברך לפניה ולאחריה ואפילו אם הוא קטן.

Why do we not presently permit minors to receive עליות or to read from the תורה?

שו"ת אנרות משה חלק או"ח ב' סימן עב' – בטעו בזמן היותו בן י"ג שנה ולמדוהו לקרא הסדרא דשבת הקודם, אם יש להקל שיהיה מקרא בצבור כ"ד מרחשון תרצ"ט. לחכם אחד. הנה המג"א סימן רפ"ב סק"ו הביא מכנסת הגדולה שקטן אינו יכול להיות מקרא. והקשה הפרי מגדים הא קטן עולה למנין ז', אף שבזמנם היה העולה עצמו הקורא, וחזינן שמוציא; ואם כן יכול להיות גם מקרא לעולים אחרים, שהטעם הוא משום דגם חיוב הגדול הוא רק דרבנן, ונשאר בצריך עיון, והתיר מחמת זה בשעת הדחק שאין שם גדול שיכול להקריא. וכן כתב במשב"ז סק"ג עיי"ש, ועיין בלב"ש שכתב דהא דקטן עולה שבגמרא היינו במקום שהשליח ציבור קורא. ולא נכון כלל דבזמן הגמרא לא היה כלל דבר כזה כמפורש בתוס' מגילה דף כ"א, ורק בזמן הגאונים התקינו שהש"צ יקריא שלא לבייש מי שאינו יודע לקרות או מטעם שכתב הרא"ש דאין הכל בקיאים בטעמי הקריאה ויש שידמו שיודעין וכשלא יקראוהו אתי לאנצויי עיי"ש. . . ולכן מוכרחין לומר דנחשב שהעולה המברך הוא הקורא המשמיע להצבור והוא מדין שליחות דהמקרא הוא שלוחו להשמיע לצבור. וכיון שהוא מדין שליחות אין קטן יכול להקריא לעולין האחרים משום שקטן לא נעשה שליח, שאינו בדין שליחות כמו לכל דיני התורה, ויתחשב שהוא רק קריאתו דהקטן ולא קריאת מספר הקוראים העולין, ובקריאת האחד הרי אין יוצאין ידי קריאת התורה, וגם הא קריאתו היא בלא ברכה דהא אחרים ברכו ולא הקטן הקורא. וגם אולי ברכתם דעולין הוא לבטלה כיון דכל ברכתם עתה הוא רק על קה"ת שבצבור דהא כבר ברכו בתורה בשחרית, וכיון שהקריאה לא נחשב שהוא שלהם לא שייך שיברכו אף שקראו בלחש. ולכן אף שקטן כשעולה בעצמו יכול לקרא פרשתו בעצמו ויוציאין בזה הצבור מכל מקום להיות מקרא לקוראים אחרים אינו יכול כדסובר המג"א בשם כנה"ג. וכן לא יוכל קורא גדול לקרא עבור קטן העולה שקטן אינו בדין שליחות גם לעשות שליח עבורו. אך אולי נחשב זה זכות וזכין לקטן אבל להיות מקרא שהוא שליח ודאי אינו יכול. ולכן אף בשעת הדחק אין להקל לפי זה כי טעמם מוכרח וטעם הפמ"ג ועוד אחרונים המקילין בשעת הדחק תמוה וצ"ע. אבל מכל מקום לדינא אם הוא צער גדול להבר מצוה ומשפחתו ורוצה כתר"ה להקל כהפמ"ג ודעימיה אין למחות בידו.

Rabbi Moshe Feinstein, זצ"ל, in the above תשובה notes one way in which the manner in which we fulfill the מצוה of קריאת התורה is different than the way it was fulfilled at the time of the גמרא; i.e. the one is who is called to the תורה no longer is the one who reads from the תורה. Even at the time of the גמרא some changes had already been made:

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כא' עמ' ב' – אין פוחתין מהן ואין מוסיפין. תנא: הפותח מברך לפניה, והחותם מברך לאחריה. והאידנא דכולהו מברכי לפניה ולאחריה – היינו טעמא דתקינן רבנן: גזירה משום הנכנסין ומשום היוציאין.

TRANSLATION OF SOURCES

Our Rabbis taught: all are eligible to come forward to be among the seven who read the Torah on Shabbos; even a minor and even a woman. However, our Sages said: a woman should not come forward to read the Torah out of respect for the congregation.

We learned there: a minor may read from the Torah but may not Porais the Shema² (Megilah 24). Rashi explains: A minor may not Porais the Shema because in doing so he is trying to be the vehicle by which others fulfill a Mitzvah. Since as minor is not obligated in the Mitzvah of Preysus Shema, he lacks the capacity to be the vehicle by which others fulfill the Mitzvah. From this rule, one can extrapolate that since a minor may read from the Torah on behalf of others, that reading the Torah is not a personal obligation. Instead the essence of the Mitzvah of Kriyas Hatorah is that the congregation together hear words of the Torah and through their listening, they fulfill the Mitzvah as individuals. Kriyas Hatorah is unlike Preysus Shema in which each person is obligated to fulfill the obligation as an individual. That is why the one who is Porais Es Hashema is considered the vehicle by which others fulfill their Mitzvah of Preysus Shema. In order to perform that action, the person must be obligated himself to fulfill that Mitzvah. In the case of Kriyas Hatorah, it is the listening that is the essence of the Mitzvah. This is in line with what the Rosh said in the name of Rabbeinu Tam (Brachos 87, Siman 2): accordingly we must conclude that a minor can be one of the seven readers on Shabbos since each one who comes forward and reads is performing the individual act of coming forward and reading as the Rabbis required so that even a Minor can fulfill that task as part of his religious training like he can do for other Mitzvos . . . We must say that the conclusion of Tosaphos that the Brachos before and after reading the Torah are not recited because the learning of Torah is taking place. This is based on the fact that even one who has already made some of the Birchos Hatorah still recites the Bracha before and after reading the Torah. Accordingly, Kriyas Hatorah is a Mitzvah that is comprised totally of listening; i.e each person among the congregation fulfills his obligation by listening to the reader. The Brachos that the one coming forward recites are his individual Brachos (he is not reciting them on behalf of the congregation). As a result, a minor may read from the Torah and may recite the Brachos just as he recites Birchas Ha'Mazone and any other Bracha of Mitzvah for himself. I also found the following in a Teshuva by Rashi: Since a person has fulfilled his obligation for making a Bracha before learning Torah by reciting the Bracha of Ahava Rabbah why is the one who comes forward to read from the Torah required to recite a Bracha? Rashi answers that reading from the Torah is not like learning Torah for that reason. It is its own unique Mitzvah that was established by Ezra and is like other Mitzvot that when you perform them you must precede the performance by reciting a Bracha (Sefer Ha'Ora 1, Siman 11). What Rashi means to say is that Kriyas Hatorah is its own Mitzvah that is fulfilled by those present hearing the reading. It is separately the Mitzvah of the one who comes forward to read who as a result of performing a Mitzvah makes a Bracha before performing the Mitzvah and after performing the Mitzvah.

Question: A mistake was made concerning a boy who was reaching his 13th birthday and he was taught to read the Parsha that was to be read the Shabbos before his 13th birthday. Can we be lenient and permit him to read from the Torah in front of the congregation before his 13th birthday? Dated: 24 Mar Cheshvan, 5699 (1939). Asked by one of our Sages. Answer: The Magen Avrohom in Siman 282 subparagraph 6 reported in the name of the Knesses Ha'Gidolah that a minor may not read from the Torah. The Pri Migadim questioned this ruling based on the Gemara that provides that a minor may be one of the seven called to read from the Torah on Shabbos. He acknowledges that the excerpt from the Gemara represents an era when the one called to the Torah also read from the Torah. In that era, a minor could be called and could read and through his reading those present fulfilled their obligation. He opines that

2. For a full explanation of the rule of Porais Es Ha'Shema see Newsletters 2-19 through 2-22 available at www.beureihatefila.com.

the reason why a minor could read at that time was because Kriyas Ha'Torah is essentially a Rabbinic Mitzvah. The Pri Migadim was left with some doubt and suggested that the issue required further study. The Pri Migadim ruled that in the face of a difficult situation, a minor can read the Torah. So too wrote the Mishbitzot Zahav in subparagraph 3. Also see the Levush who wrote that a minor may read. The Levush believed that when the Gemara made its statement that a minor may be among the seven called to the Torah, the practice that a reader reads in place of the one called to the Torah had already been instituted. This is incorrect. At the time of the Gemara that rule had not yet been instituted as Tosaphos explains in Maseches Megilah, 21. It was only in the time of the Gaonim that the Gaonim established the practice that a reader reads in order not to embarrass one who does not know how to read or based on the reason provided by the Rosh that at that time not everyone was knowledgeable about the musical notes. Some may think that they know the notes and when an objection is expressed as to how they are reading, fighting may break out . . . As a result we are forced to say that even today the one who is called to the Torah is still considered the reader through whom the congregation hears Kriyas Ha'Torah based on the rule of principal and agent. The reader is the agent of the one who comes forward for his aliya. His agency consist of being the one who vocalizes the reading. Since the relationship between the reader and the one called to come forward is one of agency, a minor may not read the Torah on behalf of the one called to come forward because he is a minor. As a minor, he lacks the capacity to be an agent. If the minor were to read, it would be considered the reading of the minor alone and would not be considered the reading of the number of people required to read based on the day on which the reading is taking place. It would be considered the reading of one person which is not how the Mitzvah of Kriyas Ha'Torah must be performed. Moreover, it would be considered a reading that was not preceded by a Bracha since it is not the minor making the Bracha. In addition the Bracha made by the olim would be for naught since the Brachos are supposed to be for Kriyas Ha'Torah done in public. Since the olim are not considered as reading from the Torah, they are considered at best as learning Torah. To cover the Mitzvah of learning Torah, they already made a Bracha in Birchos Haschachar. Even if they read along quietly with the minor the Bracha is not necessary because the reading by the minor is not considered their reading. As a result although a minor may be called to come forward to read and if he actually reads, his reading is valid, that rule does not permit him to read for others which is what the Magen Avrohom held. In the same way, an adult reader may not read on behalf of a minor who is called to come forward because a minor lacks the capacity to appoint an agent. Perhaps you want to consider a situation where an adult reads for a minor as being a situation where a benefit is being given to the minor and should be permitted? That legal reasoning may justify having a minor receive an aliya but it does not justify permitting a minor to read for others since the minor lacks the capacity to be an agent. As a result, even in situations where not permitting a minor to read will cause hardship, we should not act leniently. The reasoning behind the prohibition is compelling. The argument of the Pri Migadim and other Sages who ruled leniently concerning this issue in situations of hardship is surprising to me and needs further study. But as a practical matter, concerning the present situation about which I was asked, if it would bring great pain to the Bar Mitzvah boy and to his family if he did not celebrate his Bar Mitzvah before his 13th Birthday, and they want to rely upon the ruling of the Pri Migadim and those who agree with him, no one should stop them from doing so³.

ב' עמ' ב' -NEITHER LESS NOR MORE [etc.]. A Tanna stated: The one who reads first makes a blessing before the reading, and the one who reads last makes a blessing after it. Nowadays all make a blessing both before and after the reading. The Rabbis ordained this change in procedure to avoid a misunderstanding on the part of people entering and leaving synagogue. (People who come in after the reading has commenced, on seeing a fresh person commence to read without saying a blessing, might think that no blessing is necessary before the reading. Similarly, those who leave before the reading is concluded might think that no blessing at all is necessary after the reading).

3. This is an example of the compassion for humanity that Rabbi Moshe Feinstein, זצ"ל, exhibited in making his Halachic decisions. He was ever aware of the impact his rulings had on the people who asked him questions and considered that impact in making his rulings.

SUPPLEMENT

To assist anyone who would like to study the פיוטים for פרשת זכור, I am providing a translation of the comments of Rabbi Zeligman Baer, זצ"ל, to several of the פיוטים that are found in his סידור עבודת ישראל.

אזכיר סלה

גחון גח

בראשית רבה (וילנא) פרשה טז ד"ה ד – אמר רבי ושם הנהר השני גיחון, זו מדי היה המן שפ עמה כנחש, על שם על גחונך תלך.

This alludes to Media, whose eyes Haman inflamed [with hate] like a serpent, [so called] in allusion to the verse, *Upon thy belly (gehoneka) shalt thou go, and dust shalt thou eat all the days of thy life* (Gen. III, 14). Rashi explains this Midrash: This represents Haman the Evil One who was a descendant of Amalek who acted like a serpent in his relationship with the Jewish people by encircling himself with Ahashverosh to cause evil against the Jews. A snake to called Gichon based on the verse:

בראשית פרק ג-יד'-ויאמר' א-להים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך:

Based on this verse the author of this poem composed the line: גחון גח מבין עכסים.

His shame, based on the verse:

ישעיהו פרק סו-(כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר:

And they shall go forth, and look upon the carcasses of the men who have transgressed against me; for their worm shall not die, nor shall their fire be quenched; and they shall be a loathing to all flesh.

Both describe types of thorns as in the verse:

ישעיהו פרק יז-(יג) לאמים בשאון מים רבים ישאון וגער בו ונס מרחק ורדף כמין הרים לפני רוח ובגלגל לפני סופה:

The nations shall rush like the rushing of many waters; but G-d shall rebuke them, and they shall flee far off, and shall be chased as the chaff of the mountains before the wind, and like whirling dust before the storm.

The following מדרש explains: זכור עון אבותיו וכו' טרף אף וישחת

ילקוט שמעוני תורה פרשת כי-תצא [רמוז תתקכד]-זכור את אשר עשה זכור בפה ואל תשכח בלב וכן הוא אומר שמעו עמים ירגזון, בדרך בשעת טרופכם, בצאתכם ממצרים

בשעת גאולתכם, אשר קרך אין קרך אלא שנזדמן לך, ויזנב בך מלמד שלא היה הורג אלא בני אדם שנמכו מדרכי המקום ונחלשו מתחת כנפי (הענן) [המקום],

The sin of Esav who was happy about the death of Yitzchok our forefather. The punishment for the sin was directed at Esav's third generation, Amalek, which lost its battle against the Jewish people who fought the battle in favor of the Torah.

Comes from the word that means struck as in the verse:

הושע פרק ד פסוק יד—לא אֶפְקֹד עַל בְּנוֹתֵיכֶם כִּי תִזְנְיָנָה וְעַל בָּלוֹתֵיכֶם כִּי תִנְאַפְנָה כִּי הֵם עִם הַזְנוּת יִפְרְדּוּ וְעִם הַקְדָּשׁוֹת יִזְבְּחוּ וְעִם לֹא יָבִין יִלְבֹּט:

I will not punish your daughters when they commit harlotry, nor your brides when they commit adultery; for they themselves go aside with harlots, and they sacrifice with cult prostitutes; therefore the people who do not understand shall fall.

It is similar to the word: ילקה.

In accordance with the following מדרש:

ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רסא—ר' נתן אומר לא בא עמלק אלא מהררי הר שעיר ת' פרסה פסע עמלק ובא ועשה מלחמה עם ישראל.

Hid. וזהכמין

Reveal as in the verse:

משלי פרק יז פסוק יד—פֹּטֵר מַיִם רֵאשִׁית מְדוֹן וְלִפְנֵי הַתְגַּלְע הָרִיב נְטוּשׁ:

The beginning of a quarrel is like letting out water; therefore quit the dispute, before quarrel breaks out.

This is a reference to Avrohom Aveinu as in the verse:

בראשית פרק יד פסוק טו—וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו וַיִּבְדְּרוּ וַיִּבְדְּפוּ עַד חוּבָה אֲשֶׁר מִשְׁמַאל לְדַמְשֶׁק:

And he divided himself against them, he and his servants, by night, and defeated them, and pursued them to Hobah, which is on the left side of Damascus.

Based on the words: (דברים כה', יח') הנחשלים אחריך—all who were feeble behind you; the ones who were weak.

From the verse:

ויקרא פרק א פסוק טו—וְהִקְרִיבוּ הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַךְ אֶת רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ:

And the priest shall bring it to the altar, and wring off its head, and burn it on the altar; and its blood shall be wrung out at the side of the altar;

In accordance with the Midrash:

ילקוט שמעוני תורה פרשת כי—תצא רמז תקלה—כל הנחשלים אחריך רבי יהודה אומר כל מי שהיה נימוח היה נישול, רב נחמן אומר כל מי שהיה הענן פולטו היה נישול, ורבנן אמרו שבטו של דן שפלטן הענן שהיו כולן עובדי ע"א,

להבין את התפלה

תמימים בעודם

קפצו ידיים רפות ברפידים-This is based on the Midrash:

ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רסג-אחרים אומרים אין רפידים אלא רפיון ידיים לפי שרפו ידיהם מדברי תורה לכך בא השונא עליהם לפי שאין השונא בא אלא על רפיון ידיים מן התורה שנאמר ויהי כהכין מלכות רחבעם וכחזקתו עזב את תורת ה' וכל ישראל עמו ומה הוא עונשו של דבר ויהי בשנה החמישית [למלך] רחבעם עלה שישק מלך מצרים על ירושלים וגו' ויקח את אוצרות בית ה'.

The word: רפידים means: רפיון ידיים weakness of the hands. Because some of the Jewish people became lax in following the ways of the Torah, their enemies were able to pounce upon them.

סבר לקלמם-Intent on destroying them as in the verse: (Yishayahu 19, 6):

ישעיהו פרק יט פסוק ו-והאזניהו נהרות דללו וחרבו יארי מצור קנה וסוף קמלו:

And the rivers shall become foul, and the canals of Mazor shall be emptied and dried up; the reeds and flags shall wither.

ופתי העמים-G-d extinguished them. This is referred to in the following:

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כז עמוד א- לא שנו אלא גחלים עוממות

They learned this only of dying coals.

כלל להתיהם-This means that the Jewish people had a beautiful lineage and were to be the first of the nations.

כלל-Completely grand.

טכום-Battle line.

סלה-Lowered.

דגר-Gathered his soldiers from the verse:

ישעיהו פרק לד פסוק טו-שמה קננה קפוז ותמלט ובקעה ודגרה בצלה אך שם נקבצו דיות
אשה רעותה:

There shall the great owl make her nest, and lay, and hatch, and gather under her shadow; there shall the kites also be gathered, every one with her mate.

ששכי-Nebechednezzar King of Babylonia who is called: ששך in the verse:

ירמיהו פרק כה פסוק כו-ואת כל מלכי הצפון הקרובים והרחקים איש אל אחיו ואת כל
הממלכות הארץ אשר על פני האדמה ומלך ששך ישתה אחריהם:

And all the kings of the north, far and near, one with another, and all the kingdoms of the world, which are upon the face of the earth; and the king of Sheshach shall drink after them.

באם מושלים-The Jewish People

נשולים-From the verse:

דברים פרק כה פסוק מ-זיתים יהיו לה בקל גבולך ושמן לא תסוך כי ישל זיתך:

You shall have olive trees throughout all your borders, but you shall not anoint yourself with the oil; for your olive trees shall drop their fruit.

In the desert.-שמחו ביבשת

This is the way it is found in one handwritten manuscript. In other manuscripts the sentence appears as: עשית עדיי תלבשת. This is explained as representing the ten types of clothes that the Ribbono Shel Olam wears. The ten items are listed in Midrashim.

ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תקו-בעשרה מקומות נקראו ישראל כלה ששה ע"י שלמה שנאמר אתי מלבנון כלה, לבבתני אחותי כלה, מה יפו דודיך אחותי כלה, נופת תטופנה שפתותיך כלה, גן נעול אחותי כלה, באתי לגני אחותי כלה, ושלשה על ידי ישעיה ותקשרים ככלה, וככלה תעדה כליה, והדין ומשוש חתן על כלה, ואחת ע"י ירמיה התשכה בתולה עדיה כלה קשוריה, וכנגדם לבש הקב"ה עשרה לבושים, הלבוש הראשון שלבש ביום בריאתו של עולם של הוד והדר שנאמר הוד והדר לבשת, הלבוש השני שלבש הקב"ה ליפרע מאנשי דור המבול של גאות שנאמר ה' מלך גאות לבש הלבוש השלישי שלבש הקב"ה ליתן תורה לישראל של עוז שנאמר לבש ה' עוז התאזר, הלבוש הרביעי שלבש הקב"ה ליפרע ממלכות בבל של שלג שנאמר לבושיה כתלג חיוור, הלבוש החמישי שלבש ליפרע ממלכות מדי של נקמה שנאמר וילבש בגדי נקם תלבושת ויעט כמעיל קנאה הרי תרי, והלבוש השביעי שלבש ליפרע ממלכות יון של צדקה היה שנאמר וילבש צדקה כשרין וכובע ישועה בראשו הרי תרי, הלבוש התשיעי שילבש הקב"ה ליפרע ממלכות רביעית היא אדום שנאמר מדוע אדום ללבושך, הלבוש העשירי שילבש הקב"ה ליפרע מגוג ומגוג הוא הדור שנאמר זה הדור בלבשו, אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע מכל לבושים שלבשת אין לך נאה כזה שנאמר זה הדור בלבשו כחתן יכהן פאר, אמר רבי חנא בר חנינא מכאן לחתן שמסב בראש שנאמר כחתן יכהן פאר מה כהן בראש אף חתן בראש, וכהן גופיה מנא לן דתנא דבי רבי יהושע וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון כי כארץ תוציא צמחה.

אצילי מרעי

The tribes of Amalek that did harm to me.-אצילי מרעי

From the verse:-רשיונותיו

דברים פרק טו פסוק ב-וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׂמוּטָה כָּל בַּעַל מַשֶּׁה יָדוּ אֲשֶׁר יִשָּׂה בְרֵעֵהוּ לֹא יִגַּשׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לָּהּ:

And this is the manner of the release; Every creditor who lends anything to his neighbor shall release it; he shall not exact it of his neighbor, or of his brother; because it is called the Lord's release.

This means that the evil Amelek did to You and You did not respond until now. The author is expounding upon the verse:

להבין את התפלה

שמות פרק לב – (לד) ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך
וביום פקדי ופקדתי עליהם תפאתם:

Therefore now go, lead the people to the place about which I have spoken to you; behold, my Angel shall go before you; nevertheless in the day when I punish I will punish their sin upon them.

Based on the verse: קרושים בזונה

יואל פרק ד – (ג) ואל עמי ידו גורל ויתנו תילד בזונה והילדה מכרו ביין וישתו:

And they have cast lots for my people; and have given a boy for a harlot, and sold a girl for wine, that they might drink.

To our enemies as in the verse: הזכר לערים

שמואל א פרק כח פסוק טז – ויאמר שמואל ולמה תשאלני וה' סר מעליך והי ערך:

Then said Samuel, Why then do you ask of me, seeing the Lord has departed from you, and has become your enemy?

In accordance with the verse: שמרה

עמוס פרק א פסוק יא – כה אמר ה' על שלשה פשעי אדום ועל ארבעה לא אשיבנו על רדפו
בתרב אחיו ושחת רחמיו ויטרף לעד אפו ועברתו שמרה נצח:

Thus says the Lord; For three transgressions of Edom I will turn away its punishment, but for the fourth I will not turn away its punishment; because he pursued his brother with the sword, and cast off all pity, and his anger tore perpetually, and he kept his wrath for ever.

Beginning with this line we find that the first letter of each line spells out the name:

יהודה. Rabbi Margolis in his introduction to his book Machzor Korban Aharon in the name of the Ravan wrote that יהודה was the brother of Rabbi Elezar Hakalir. Out his love for his brother he remembered his brother by spelling out his initials in his Piyuttim.

Rashi brings this line in his explanation of Eicha Chapter 3 to the verse: זכור תזכור.

As in the verse: מה כחי

איוב פרק ו פסוק יא – מה כחי כי איחל ומה קצי כי אאריך נפשי:

What is my strength, that I should hope? And what is my end, that I should be patient?

The author intended the word: ואומר to be a noun and not a verb; i.e. the statement remember it now.

Based on the verse: נכורי בלתך ובר

הושע פרק ג פסוק ב – ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחמר שערים ולתך שערים:

So I bought her for me for fifteen pieces of silver, and for a homer of barley, and a letekh of barley.

This same line appears in the Hoshana that begins: א – ל נא תעינו.